

DET FINNS EN FRAMTID

Vi letar oss fram på nybyggda vägar genom fält med bananplantor. Det är vinter i Kenya, vilket innebär att landskapet är ångande grönt, kvällar och nätter ibland litet kyliga och att det regnar nästan varje dag. När solen kommer fram är det dock snabbt varmt igen. Vi ska besöka Juliet, som tidigare bodde på barnhemmet i Nyumbani – ett barnhem med specialinriktning på barn med hiv-diagnos.

JULIET HAR GENOM KINSHIP-PROJEKTET som Adoptionscentrum stödjer tillsammans med Little Angels Network i Nairobi fått komma tillbaka till den familj som tog hand om henne efter det att hennes föräldrar dött i aids för över 10 år sedan.

Juliet är 14 år nu och drömmer om att bli läkare. Hennes fostermamma äger farmen vi besöker – detta är ingen fattig familj.

– Jag tog hand om Juliet när hon blev föräldralös, berättar mamman. Då var hon två år. Hennes föräldrar arbetade här på farmen. Jag visste inte då vilken sjukdom som drabbat hennes föräldrar, och senare när Juliet blev sjuk också, tvingades jag lämna henne till barnhemmet. Det var mycket svårt på den tiden att få vård och mediciner, de var mycket dyra – bara på barnhemmet i Nyumbani kunde barnen få vård.

Nu ser situationen helt annorlunda ut. Fri läkarvård och nya mediciner gör att barn med hiv kan leva ett normalt liv, och barnen på Nyumbani dör inte längre. Kinship-projektet bygger på att återförena barnen med släktingar eller andra närstående. Barnen, som när de lämnades på barnhemmet, sågs som en belastning, kan nu med utbildning och erfarenheter från Nyumbani, bidra till släktens försörjning. De blir en tillgång istället.

JULIET KOM TILLBAKA TILL FARMEN NÄR HON VAR ELVA ÅR – det var ingen lätt omställning, förstås, och hon vill inte gärna prata om sina erfarenheter från barnhemmet. Nu går hon i privatskola och hennes framtidsplaner om att bli läkare, är säkert inte alls orealistiska.

En annan fostermamma, Stella, såg sin syster dö i aids, fast vilken sjukdom det var, det visste hon inte då – doktorn sa inget om diagnosen. Stella tog hand om sin systerdotter Laura som var tre år, och det tog flera år innan hon faktiskt fick veta vilken sjukdom även Laura hade. Aids var förknippat med skam och hölls hemlig. Även Laura fick komma till Nyumbani när hon blev sjuk, för att kunna få bättre vård. Som tonåring har hon flyttat tillbaka till moster Stella, som bor i ett medelklass-område med radhus inne i Nairobi. →

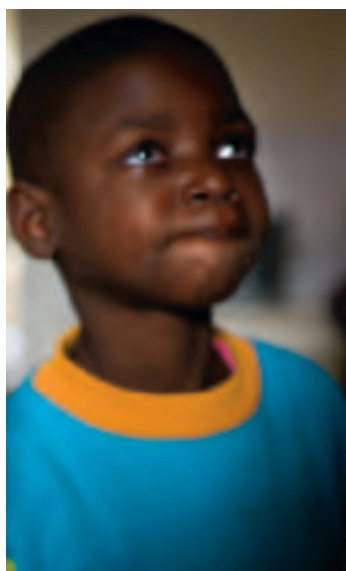

TID

Barnen på Nyumbani får utbildning och erfarenhet – en tillgång när de återförenas med släkten och kan bidra med försörjningen

Fader Felix

Till barnhemmet utanför Mombasa kommer gatubarn från hela landet. Målet är återförening med familjen

→ **EFTER BESÖKEN I FAMILJERNA ÅKER VI TILL NYUMBANI** (namnet betyder "hem" på swahili), som startade med några baracker – nu, snart 20 år senare, är det en nästan idyllisk anläggning med prydliga små hus för de olika åldersgrupperna. Nyumbani drivs av katolska kyrkan, institutionen grundades 1992 av fader Angelo D'Agostino som var jesuit.

Fader Felix tar emot oss på Nyumbani. Han blir glad när han hör att vi kommer från Sverige, det visar sig att han 2004 deltog i den stora barnhemskonferensen "Better Institutional Care" som genomfördes av Socialhögskolan i Stockholm, och som i sin tur var en uppföljning på den stora konferens som Adoptionscentrum var med och ordnade 1999.

– Jag fick många goda idéer när jag var med på konferensen i Stockholm, berättar Fader Felix. De har jag försökt genomföra här på Nyumbani.

Vi pratar med tonårsflickorna på Nyumbani, samma grupp som både Juliet och Laura tidigare tillhörde. Flickorna är mellan 15 och 18 år. Vi frågar dem vad de vill bli – svaren kommer ganska snabbt: någon vill bli flygvärldinna, eller jobba på hotell, flera vill bli sjuksköterskor eller läkare, och Christine som är 15, vill bli skådespelerska. Svar som man säkert skulle kunna få från tonårsflickor över hela världen. Det som skiljer flickorna på Nyumbani är dock att de nu faktiskt kan planera för en framtid – när de var små, var det rätt osannolikt.

UTANFÖR MOMBASA, TURISTORTEN VID KENYAS KUST, ligger ett barnhem för pojkar som också drivs av katolska kyrkan. Hit kommer pojkar som först tagits om hand vid ett jourhem för gatubarn, man märker redan vid ankomsten att det handlar om barn som inte haft någon skyddad tillvaro. De tittar misstänksamt på oss utlänningar som kommer på besök, och är inte särskilt intresserade av att svara på frågor. Syster Rosemary berättar att det kommer gatubarn till Mombasa från hela landet.

– De söker sig hit. De hör väl rykten att man kan leva litet lättare här, tigga eller sälja småsaker till turisterna, eller något värre. De tar sig till Mombasa genom att gå och åka som fripassagerare på bussarna.

Nunnorna ger sig ut på Mombasas gator och försöker samla ihop barnen, som kan vara från fyra år gamla och uppåt, och ta dem till jourhemmet. Ibland stannar de bara så länge att de hinner äta litet och kanske sova ut, innan de ger sig ut igen. Man försöker få dem att stanna, flytta till ett mer permanent boende och börja skolan. Kinship-projektet här i Mombasa handlar om nästa steg – återförening med familjen.

– Det tar tid att få barnens förtroende, säger Syster Rosemary. Vi frågar dem varje dag om deras bakgrund och får hela tiden olika svar. Det kan ta flera månader innan de lutar på oss så mycket att den verkliga historien kommer fram.

NUNNORNA KAN LISTA UT VAR BARNEN KOMMER IFRÅN genom att lyssna på deras dialekter, och utifrån vad de berättar om hur de haft det, hur det såg ut där familjen bodde, utför de ett detektivarbete för att hitta deras familjer eller släkt. Det finns många anledningar till att barn rymmer hemifrån och blir gatubarn, visst kan det handla om våld och missbruk i familjen, men det vanligaste är helt enkelt att det inte finns tillräckligt med mat. Det är inte helt enkelt att återförena barnen med deras familjer, ibland flera år efter att de skilts åt, men även här försöker man göra det utifrån den positiva roll som barnet kan spela i familjens liv. När de kommer tillbaka har de med sig kunskap, om världen men också förstås från den skolutbildning de fått genom barnhemmet, och de kan hjälpa familjen till en bättre tillvaro genom den kunskapen.

– Först får de åka hem på loven, och bekanta sig igen med sin familj och släktingar. Sedan uppmuntrar vi på olika sätt att de ska flytta tillbaka. Ibland behövs det förstås mycket arbete, familjerna kanske inte ens har sängar åt barnen och då måste vi kanske först se till så att de får annan hjälp så de kan ta emot dem.

Syster Rosemary, nunna och detektiv, arbetar hårt för att göra återföreningen möjlig. Härnäst vill nunnorna här bygga ut verksamheten med ett hus för flickor också. Det är mer vanligt att pojkar blir gatubarn, men det finns flickor också, som behöver hjälp.

Inga Näslund Foto: Jonas Andersson

Artikeln är ännu en rapport från den resa som Inga Näslund och Jonas Andersson gjorde i november 2011 till Etiopien och Kenya.

KINSHIP

Kinship-projektet som bygger på att återförena barnhemsbarn med släktingar eller andra närstående stöds av Adoptionscentrum och Insamlingsstiftelsen för Föräldralösa Barn och Radiohjälpen, projektet drivs i samarbete med Little Angels Network.

Socialarbetaren Syster Rosemary listar ut var barnen kommer ifrån genom att lyssna på deras dialekter

